

Naročnina mesečno
18 Lir, za tuzem-
stvo 20 Lir — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 50 Lir
Ček rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.

Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izdaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire; Estero me-
se 20 Lire. Edizione
domenica, anno 34
Lire, Estero 50 Lire.
C. C. P. Ljubiana
10.650 per gli abbo-
namenti; 10.349 per
le inserzioni.
Filiale:
Novo mesto.

SCOVENE

Vojno poročilo št. 929 Topniško in ogledniško delovanje v Afriki

V alžirskem sidrišču sta bili uničeni
dve veliki sovražni ladji - 8 angleških
letal sestreljenih

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Na cirenajškem bojišču topovsko stre-
ljanje. Pri nekem napadu, ki so ga izvedla nemška
napadalna letala na neko letališče, je bilo na
zemlji zažganih 7 angleških strojev.

V Tunisu so razvijale naše oglednice močno
izvidniško delovanje. Zahodno od Teburbe je bil
odbit sunek nasprotnih oklepni sredstev in
nekaj tih sredstev je bilo uničenih.

To noč so sovražna letala znova bombardirala
Turin. Mnoga poslopja so bila zadeta, porušena
in zažgana. Škoda je znatna. Število žrtev prej-
šnjega napada znaša po dosedanjih ugotovitvah
65 mrtvih in 112 ranjenih. Izgube pretečene noči
še niso bile ugotovljene.

Roj 105. krda torpednih letal pod povelj-
stvom kapitana-pilota Urbana Manzinija je, ko je
premagal posebno neugodne vremenske razmere,
včeraj izvedel smel nastop proti sovražnemu lad-
jevju v alžirskem sidrišču. Zadeta sta bila
dva parnika, ki sta imela 10.000 in 10.000 ton ter
sta zletela v zrak. V naknadnem boju z nasprot-
nimi lovci je bil sestreljen en »Curtiss«. Vsa letala
so se vrnila v oporišče.

Dodatek k vojnemu poročilu št. 929

Nastop proti sovražnemu ladjevju v alžirskem
sidrišču je zmagovito izvedla naša skupina,
ki je bila na ogledniškem poletu in je z velikim
iniciativnim in napadalnim duhom napadla cilje
v območju Bougie ter je junško napadla sovražno
ladjevje. Skupino je vodil pilot-poročnik Borelli
Casanova Bozzi in narednika Boi ter Derisi.

Minister Bottai na obisku v Berlinu

Berlin, 10. decembra. AS. Minister Giuseppe
Bottai je došel v Berlin za otvoritev zavoda
»Studia humanitatis« ter v nemški prestolnici
prebil dva dni in imel številne pa zanimive
razgovore z zastopniki znanosti, umetnosti in
nemške vzgoje. Minister za narodno vzgojo je
z nemškim tovaršem, ministrom Rustom, pod-
pisal sporazum za narodno izdajo Goethejevega
potovanja po Italiji. Štirje zvezki bodo tiska-
ni v podjetju »Arti grafiche dello stato«, tri pa
bo tiskal založnik »Insel Verlage« v Leipzigu. V
spremljavo ministra Rusta si je minister Bottai
ogledoval več poučnih filmov ter nato obiskal
italijanske kulturne in šolske zavode v Berli-
nu. Med svojim bivanjem v nemški prestolnici

se je minister odpravil tudi na sedež italijan-
skega poslanstva in fašija ter obiskal ministra
Goebbelsa. Minister Rust in pooblaščenec ita-
lijanskega poslanstva, ki zastopa po službenih
opravih odsotnega poslanika, sta gostu v čast
priredila sprejeme. Minister se je nato udeležil
še sestankov, ki sta jih priredila državni taj-
nik za zunanje zadeve von Weissacker in dr-
žavni tajnik von Tschammer und Osten, pred-
sednik nemško-italijanskega društva. Sledi je
minister Bottai zapustil Berlin, da bi se odpe-
ljal v München, od koder bo nadaljeval pot
proti Rimu. Na postaji so ga za slovo prišli
pozdraviti minister Rust ter mnogo italijanskih
in nemških odličnikov.

Darlan vedno bolj skrbi Angleže

Rim, 10. dec. AS. Glavni zavezniški stan v
Severni Afriki je izdal izjavo generala Eisen-
howerja, v kateri je objavljen nov sporazum z
Dakarjem: »Glavni guverner zahodne francoske
Afrike je sklenil sodelovati z združenimi na-
rodi za nadaljevanje vojne proti Osi. Rekel je,
da je njegov cilj uresničenje popolnega eode-
lovanja z visokim komisarjem francoske Seve-
rne Afrike Darlanom in da se zato popolno-
ma podreja njegovemu poveljstvu.« Po drugi
strani pa je rekel Edvard Montgomery v raz-
govoru z nekim višjim častnikom Eisenhower-
jevega glavnega stana, da mora biti angleško-
ameriško sodelovanje raztegnjeno tudi na po-
litično polje. Če bi bilo tudi tukaj doseženo so-
delovanje, je melanholično pripomnil Montgo-
mery, bi se Angleži ne znašli v zmedbi v zvezi z
Darlanovo afero. Sporazum Eisenhower-Dar-
lan nam ni ugajal, čeprav je Roosevelt zagot-
ovil, da je samo začasen. Pomislite le, da se je
Darlan sam postavil za francoskega državnega
poglavarja namesto Petaina. Naravno je, da
Anglija vsega tega ni sprejela, ter se bo o tem
na široko razpravljala na prihodnjem zasedanju
spodnje zbornice. Treba je upoštevati dejstvo,
da je general Catroux odločno proti Darlanu.
Darlanov primer mora biti iz raznih vzrokov
čimprej rešen.

Stockholm, 10. dec. AS. »Daily Telegraph«

Alarm v Švici

Bern, 10. decembra. AS. V sredo zvečer je bil
dan proti 21. uri po raznih švicarskih krajih, zlasti
v mestih Bern, Lausanne, Zeneva, Basel in Zürich
protiletalski alarm. Protiletalska obramba je de-
lovala.

Oster švicarski protest v Londonu

Bern, 10. decembra. AS. Švicarski poslanik v
Londonu je bil pooblaščen, naj vložijo najostrejši
protest proti novi težki kršitvi švicarskega pro-
stora od strani RAF 8. decembra zvečer. Minis-
ter je dobil navodilo, naj resno opozori angleško vlado
na pomanjlost, da končno upošteva zagotovila, ki jih
je ponovno dala angleška vlada.

Bogata žetev na Danskem

Kopenhagen, 10. decembra. AS. Tukaj je bila
objavljena uradna statistika o letošnji žetvi na
Danskem, ki je bila znatno večja od lanske. Skup-
na žetev znaša 3.770.000 ton, preteklo leto pa je
znašala 2.720.000 ton. V tem je obsežna pšenica,
ječmen, rž, koruza, zlasti pa krompir, ki je zelo
obrodil, saj je vrgel 30% več kakor prejšnja leta.

Hudi boji na vzhodnem bojišču

Na srednjem odseku se nemški napad nadaljuje — Pri Tereku, med Volgo in Donom so bili sovjetski napadi
odbiti — Sovjeti izgubili zopet 192 oklepni vozil

Hitlerjev glavni stan, 11. dec. Nemško vrhov-
no poveljstvo objavlja:

Na področju Tereka so nemške čete raz-
bile koncentrirane napad skupine sovražnih sil.
Krajevne akcije sovražnika so se izjalovile.

Med Volgo in Donom so bile sovražni-
kove sile, ki se jim je posretil vdor, obkoljene in
uničene. V ostalem so imeli Sovjeti pri nadalje-
vanju brezuspešnih napadov ponovno visoke iz-
gube. Izgubili so v dnevih 8. in 9. decembra samo
na tem odseku 104 oklepne vozove.

Kljub hudi obrambi so vrgli pehotni in oklep-
ni oddelki nasprotnika v velikem Donskem ko-
lenu dalje nazaj in zavrnili njegove protinapade,
pri čemer je bilo uničenih 16 sovjetskih oklepni
voz.

Na srednjem odseku vzhodnega bojišča se
lastni napad nadaljuje z velikim učinkom. Pripe-
ljanji je bilo več sto ujetnikov in zaplenjenega
mnogo orožja. Sovražni protinapadi so bili zav-
rnjeni. Bojna in strmovala letala so obstrlevala
zbiranje sovražnikovih čet in železniške cilje. Na-
padalni oddelki neke letalske poljske divizije so
uničili 59 bunkerjev in bojnih postojank.

V teh borbah in južno od Ilmenskega jeze-
ra so Sovjeti izgubili vsega 72 oklepni voz.

V Cirenajki je letalstvo napadlo Der-
no, pri čemer je bilo sestreljenih 7 sovražnih
letal. V Tunisu je bilo zaradi slabega vre-
mena samo krajevno bojno delovanje. Sovražni
sunki jugozapadno od Teburbe je bil krva-
vo zavrnjen. Veliko število oklepni vozov je
bilo zažganih z obstrlevanjem.

Bojna letala so z bombo hudo zadela tr-
govsko ladjo srednje velikosti v pristanišču
Bougie in obstrlevala z vidnim uspehom
sovražna oporišča.

Nočni lovci in protiletalsko topništvo je se-
strelilo preteklo noč pri poletih angleških letal
nad zapadnim zasedenim ozemljem
v smeri proti gornji Italiji tri sovražna letala.

Berlin, 10. dec. AS. Kakor se je izvedelo iz
vojaškega vira, se je zahodno od Valdajskih višav,
ko je na vso moč enežilo, 6 boljševiških tankov ne-
opaženo približalo postojankam nemških strelcev.
Preden je poveljnik nekega protitankovskega topa
lahko izdal povelje za ogenj, so se jekleni orjaki
že nahajali pred postojanko, kjer je bil top. Pri-
sotnost duha topoveškega moštva in popolnost nem-
škega orožja sta rešila položaj. Top je takoj začel
delovati in po kratkem dvoboju sta bila dva tanka
popolnoma uničena. Tretji tank je bil tako zadet,
da je moral ostati na mestu. Ostali tanki so med-
tem napadli iz boka in prišli preko nemških jar-
kov. Ti tanki so torej neposredno ogrožali bok
nemškega topa. Moštvo ga je takoj obrnilo ter ga
usmerilo proti trem tankom. Istočasno so se podali
nemški vojski z ročnimi bombami v borbo za živ-
ljenje in smrt. Po kratki bitki so bili vsi trije tan-
ki zažgani.

Tojova poslanica italijanskemu narodu

Japonsko ljudstvo izkazuje največje spoštovanje in občudovanje
italijanskemu narodu

Milan, 10. dec. AS. »Popolo d'Italia« je dobil
iz Tokia naslednjo brzojavko, ki jo je dal japonski
ministrski predsednik Tojo njegovemu dopisniku
pri glavnem japonskem stanu: »Zelo srečen sem,
da lahko pošlem poslanico velikemu italijanskemu
ljudstvu preko Ducejevega lista ob priliki prve ob-
letnice vojne v vzhodni Aziji. Italijansko-japonsko
priateljstvo ne izhaja iz čisto formalnih pogodbali
iz preprostih gospodarskih vzrokov. Naslonjeno je
na mnogo globlje vzroke ter na mnogo vzvišenejše
ideale. Obe državi, ki sta združeni ne le po narav-
nem sorodstvu, po zgodovinskih in kulturnih izro-
cih, marveč tudi po sličnosti svojih narodnih aspi-
racij, imata medsebojno prijateljstvo, ki sega nad
določila mednarodne politike. Japonska in Italija,
ki sta sklenili protikominterneški pakt z Nemčijo,
pakt trojne zveze in pogodbo, da ne bosta sklenili
separatnega miru, se borita zdaj ena na vzhodu in
druga na zapadu za uresničenje skupnega ideala, ki
je novi red v vzhodni Aziji in v Evropi in ima za

skupno nujno osnovo popolno uničenje ambicij ter
svetovne hegemonije Združenih držav in Anglije.

Italija, ki je čudovito izvedla v 20 letih fašistič-
nega režima pod Ducejevim vodstvom nešteto
gospodarska, socialna, vzgojna in vojaška dela, je
dosegla v sedanjih vojni sijane uspehe na kopnem,
na morju in v zraku. Italijansko ljudstvo se je po-
kazalo tako solidarno in tako združeno za nadalje-
vanje borbe, da mu izkazuje vse japonsko ljudstvo
največje spoštovanje in občudovanje.

Duce je v svojem govoru dne 2. decembra
široko osvetlil slavne uspehe, ki jih je dosegla
fašistična Italija in trdno voljo, nadaljevati vojno
ter je omenil tudi zmage naših oboroženih sil v
Vzhodni Aziji. Japonci razvijajo vse svoje sile za
doseg drugih še večjih zmag. Ob tej priložnosti
obnavljamo naš sklep, še bolj pospešiti tesno ja-
pansko-italijansko-nemško sodelovanje in prema-
gati vse ovire ter vse težave do končne zmage, ki
bo dala svetu novi red.

Popolna solidarnost narodov trojne zveze

Sanghai, 10. dec. AS. Italijanski in nemški
poslanik na Kitajskem grof Taliani de Marcheo
in Heinrich Stahmer sta izjavila zastopnikom tis-
ka, da vežejo Italijo, Nemčijo ter Japonsko v se-
danji skupni vojni tesne vezi trojne zveze. Ja-
panski poslanik je v svoji izjavi poudaril, da fa-
šistična Italija slovesno praznuje prvo obletnico
vetopa Japonske v vojno, ko se vsa odmeva od
besed Duceja, kateri je v svojem govoru dne 2.
decembra poveljeval moč in bojna duha Jap-
onske, Italija in Nemčija danes praznujeta šte-
vilne in odlične japonske zmage ter se klanjata
junakom, kateri so s svojo krvjo zapečatili zve-
zo treh narodov, združenih v skupni borbi za
zmagoslavo in skupni zadevi. Potek enega leta,
odkar se je pakt trojne zveze spremenil v vojno
orodje, se zdi, da je bolj kakor kdaj koli najtrše
poročstvo za zmago in odločilni činitelj za uvedbo
novega reda v obeh celinah Evrope in Azije ter
za sklenitev pravičnega in trajnega miru med
narodmi.

Berlin, 10. dec. AS. Tukajšnji tisk je pod
vidnimi naslovi objavil izjave japonskega mi-
nistrskega predsednika Toja, poudarjajoč ved-
no večjo gotovost v zmago, ki izžareva iz vsa-
kega stavka japonskega politika. »Börsen Zei-
tung« piše: Govori Hitlerja, Mussolinija in mi-
nistrskega predsednika Toja, ki so bili izgo-
vorjeni v tej dobi, ko se vedno bolj približu-
je odločilna faza konflikta, so v svojih teme-
ljih v popolnem medsebojnem skladu. Izra-
žajo odločno voljo nadaljevati z ramo ob rami
borbo do končne zmage in to na vojaškem, ka-
kor tudi na gospodarskem področju. Tojo je
hotel v svojih zadnjih izjavah zlasti poudariti,

da sta vojna v Evropi in vojna v Aziji en sam
velik konflikt. Hotel je s tem predočiti, da Ja-
panska, ki je postala zdaj nenapadljiva, pred-
stavlja največje poročstvo skupne zmage. »Ber-
liner Anzeiger« piše: Tojova gotovost v zmago
je osnovana na treh temeljnih točkah, ki so:
1. japonske oborožene sile; 2. dosedanje japo-
nske teritorialne osvojitve, ki jih zagotavljajo
velike količine surovin in 3. nerazdružljiva zve-
za z Italijo in Nemčijo.

Vznemirjenost v Ankaru

Rim, 10. decembra. AS. List »La Suisse« ob-
javlja uvodnik z naslovom »Turška zadrega«, v
katerem piše med drugim: Največji vzrok za vzne-
mirjenost ankarске vlade je tisti, o katerem si
daje duška današnje turško časopisje v zvezi z
zadnjim Edenovim govorom, v katerem je angle-
ški zunanji minister napovedal, da bo povojno
svetovno organizacijo nadzirala vojna sila Anglije,
Združenih držav in boljševiške Rusije. V tem an-
gleškem organizacijskem načrtu ni Turčije, ki se
zato zelo vznemirja, kakšen položaj bodo zavze-
male srednje in majhne sile, češar pa se v Ankaru
najbolj boje, je to, kakšen vpliv bosta morala
Anglija in Amerika v Evropi prepustiti Rusiji.
Ker je Turčija sosedna Sovjetske Rusije, se boji
ekspanzije komunizma in tradicionalnih ruskih
teženj po Carigradu in po neposrednem dostopu
v Sredozemlje. List nadaljuje, da je Turčija za-
radi tega upravičeno v skrbeh.

Ankara, 10. decembra. AS. V turškem parla-
mentu je bil predložen zakonski predlog za nak-
nadne kredite v znesku 60 milijonov turških lir,
namenjene za narodno obrambo.

Ameriški imperializem ograža 65 dežel na svetu

Rim, 10. decembra. AS. »New York Times« pri-
naša članek o ameriškem ekspedicijskem zboru v
vseh delih sveta. Nek drug časopis objavlja zem-
ljevid, ki kaže — kakor je pod njim zapisano —,
da sonce nad ameriškim ekspedicijskim zborom
nikdar ne zaide. Kopenske, letalske in pomorske
sile Združenih ameriških držav — razlaga ta ča-
sopis — so zdaj v 65 državah, ki ne pripadajo
Združenim državam. Med temi deželami jih je 50
čisto na tujem. Če bi se letalece podal na pot
okrog sveta in bi odletel iz Združenih držav pro-
ti vzhodu, bi videl ameriške ladje na Atlantiku
tar ameriške čete na Islandiji, na Irskem, v Ve-
liki Britaniji, v Severni Afriki, v Egiptu, Abesi-
niji, Palestini, Siriji, Iraku, Perziji, v Indiji in
na Kitajskem, videl pa bi še, kako ameriška za-
stava vira v Avstraliji. Lahko trdimo, da se je
obleganje nacistične Evrope začelo in da so bili
storjeni prvi koraki za obleganje Japonske. Ne
vemo natančno, kaj mislijo naši ljudje, ki so
zdaj na tujih ozemljih, vemo pa, da nimajo prav
nobene namena, prilastiti si Kitajsko, Afriko
in Evropo. A vemo tudi, da vse tisto, kar se do-
gaja na Kitajskem, v Afriki in v Evropi, nepo-
sredno zanima Združene ameriške države in da
jih bo zanimalo tudi še potem, ko vojna mine.

Duce je sprejel v palači Venezia poveljnika Grossija in njegovo moštvo.

Najvišji predstavniki civilnih in vojaških oblasti pri slovesni službi božji v stolnici

Na praznik jutraj se je v stolnici ob prisotnosti civilnih in vojaških oblasti, mnogoštevilnih predstavnikov Oboroženih Sil in mnogoštevilnega občinstva vršila prigradna slovesnost molitve za zmago in za poživitev krščanskih natev v borbi proti komunizmu.

Službe božje so se udeležili Visoki komisar, Divizijski poveljnik kot zastopnik odsotnega Armadnega poveljnika, Zvezni podtajnik kot zastop-

nik odsotnega Zveznega tajnika in vsi drugi predstavniki oblasti.

Po slovesni službi božji je vojaški kurat, ki je imel službo božjo, v nagovoru poudaril pomen nabožne slovesnosti, poudarjajoč vero, ki preveča Oborožene Sile in ves narod, ki najde svoj najčistejši izraz v trojnem imenu: Bog, domovina, družina.

Iz dela in življenja od tu in tam

Iz Hrvaške

Zapisnega hrvatskih rudarjev. Prejšnjo nedeljo so bili zapiseni rudarji v rudniku Rudopolje pri Tesliću. Zapisnega je bila na prostem ob navzočnosti zastopnika hrvatskega domobranstva.

Tvornica za konzerviranje hrane v NDH. Hrv. državna centrala za deželne proizvode je prevzela v svojo upravo bivšo tvornico »Bona« v Sijekovu pri Bosanskem Brodu ter jo bo preuredila v tvornico za konzerviranje hrane, sušenje sadja in za izdelavo meze. Nova tvornica bo moderno opremljena ter bo razpolagala tudi s potrebnimi silosi.

Javna dela v Karlovcu. Mestna občina v Karlovcu je pričela pred kratkim izvrševati kanalizacijo v glavnih ulicah. Razen teh del, pri katerih je zaposlenih več čelavcev, v Karlovcu gradi tudi tamonjska tovarna kož novo, veliko poslopje, v katerem bodo s pomočjo najmodernejših strojev izdelovali usnje za zgornje dele čevljev.

Iz Save so potegnili že drugi monitor. Poročali smo že, da je vojaška oblast NDH sklenila dvigniti vse pri Zemunu potopljene monitorje bivše države. Prvi monitor so že dvignili ter je sedaj v popravilu. Te dni so ga potegnili iz Donave pri Zemunu še naslednje ladje ter so jo isto tako odvlekli v delavnice, kjer jo bodo popravili in nato izročili hrvatski vojaški oblasti. Pri Zemunu leži na dnu Donave še tretji monitor, katerega bodo pa tudi dvignili.

Dosedanje nabiralne akcije za »Pomoč« so dosedaj vrgle v NDH nad 800.000 kun.

Zaupnik hrvatske državne banke v Rimu. Zaradi ureditve tekočih poslov je odpotoval v Rim zaupnik hrvatske državne banke dr. Hondl. Z njim je odpotoval v Rim tudi načelnik bankovnega in valutnega oddelka v finančnem ministrstvu ter več finančnih strokovnjakov.

Ustanovitev glavnih ravnateljstev v hrvatskem prometnem ministrstvu. Po zadnji presnovi hrvatske vlade in posameznih ministrstev je Poglavlak sedaj ustanovil v prometnem ministrstvu dve glavni ravnateljstvi in sicer: glavno ravnateljstvo za promet in glavno ravnateljstvo za pošto, brzojav in telefon.

Hrvatski tednik za hrvatske prostovoljce na vzhodnem bojišču. Zagrebško časopisje poroča, da je pričelo nemško propagandno ministrstvo v Berlinu izdajati poleg tednikov, ki jih tiska za hrvatsko delavstvo, zaposleno v Nemčiji, tudi poseben tednik za hrvatske prostovoljce na vzhodnem bojišču.

Smrt vzgledne hrvatske žene. V Zagrebu je umrla 24. okt. v starosti 80 let Marija Brajša, vdova istrijanskega skladatelja pokoj. Matka Brajša-Rasana ter mati dr. Stojana Brajša, člana stola sedmorice, dr. Cirila Brajša, odveta-nika v Zagrebu, in njune sestre učiteljice Jelke.

Nagrade za najboljšo ljudske igre. Državni zavod za narodno prosveto je letos razpisal natečaj za najboljšo ljudsko igro. Za ta natečaj, ki je edaj že zaključen, je bilo vpisanih 35 ljudskih iger od raznih pisateljev iz vseh krajev NDH. Konec oktobra so bile dane ocene in razdeljene nagrade. Prvo nagrado v znesku 6000 kun je dobil novinar Franjo Babić iz Osijeka za igro »Novi red«. Drugo Maroš iz Zagreba za igro »Begunka«. Tretjo nagrado v znesku 6000 kun je dobil Rihard Nikolić iz Zagreba za igro »Za lepo življenje«. Četrta, peta in šesta nagrada so bile po 5000 kun. Dane so bile za igre pod naslovi »Krona kralja Zvonimirja«, »Zaboj v zvoniku« in »Za hrvatski dom«. Odkupljenih je bilo nadalje še več drugih vpisanih iger.

S Spodnjega Stajerskega

Uvedba novih kmetovalcev v pljujskem okraju. Konec novembra je pljujski okraj prvi lahko pozdravil nemške izseljence, ki so se vrnili v domovino in ki so bili tod naseljeni. Uvedba na nova posvetva je bila združena s prigradno slovesnostjo 22. novembra. Prireditve so se udeležili naseljenci kakor tudi zastopniki štajerske domovinske zveze in države. Naseljenci so po največ iz južne Bukovine in iz Kočevja. V slavnostnih govorih je bilo poudarjeno, kako veliko delo je opravila država med vojno, ko je omogočila vrnitev v domovino nad pol milijona kmetovalcem, ki so živeli na vzhodu.

Navodila fašističnim hierarhom za zimsko obdobje

Tiskovni urad Zveze bojevnih fašijev sporoča:

Po naročilu odsotnega Zveznega tajnika je včeraj popoldne sprejel Zvezni podtajnik Capurso poročila ljubljanskih fašističnih hierarhov ljubljanskega fašija in dal navodila za čas zimskega obdobja.

Plemenit dar Pokrajinskemu podpornemu uradu

Gozdna uprava kneza Windischgrätza je v želji, da podpre obsežno podporno dejavnost Podpornega urada Visokega komisarata tako v Ljubljani kakor tudi v vsej pokrajini, poslala Eksec. Visokemu komisarju znesek 5000 lir, ki je bil namenjen za podporno akcijo.

Z Gorenjskega

V Ihanu je umrl eden najstarejših občanov Matej Kavka, po domače Glavič, star 76 let. — Poročila sta se občinski tajnik Vladko Alešovec in Agata Hriber, dalje Ivan Svetlin, mizarški pomočnik, in Frančiška Sojer, posestnikova hči. — Pred kratkim se je začel v samostanu v Mali Loki kmetijski tečaj, katerega obiskuje 23 udeležencev.

Gauleiter dr. Rainer je obiskal Kranj. V sredo 2. decembra se je nenadoma pripeljal v Kranj Gauleiter dr. Rainer čez Jezersko sedlo. Spotoma se je ustavil na Jezerskem, kjer si je ogledal posvetovalnico za matere in otroški vrtec, nato je obiskal županstvo v Predvorju, v Pred-

oslju pa pregledal šolo ter strankin dom. Po ogledu gradu Brdo je na večer prispel v Kranj, kjer se je udeležil kulturnega večera v strankinemu domu v Kranju. Večer je bil prirejen za težko ranjene in za hitlerjevsko mladino. Na prireditvi je najprej govoril imeinik viteškega križca narednik Schmölzer, ki je opisal poslušalcem boje na severu ob Petzamu. Del prireditve je bil posvečen Gorenjski kot krajini rajha, kjer je bila prikazana gorenjska zgodovina in nemška posest v starih časih.

V Trzinu so v oktobru in novembru umrli: Katarina Malnik, Marija Kovar, Bogomir Ahačič, Julij Mali in Ivan Bodlaj. Poročili so se: Karl Varš z Marijo Aman, Ivan Novak z Ivano Sedel, Luka Slaper z Marijo Penko, Leopold Fornazarič z Frančiško Košir, Jože Bergant z Antonijo Perko, Ivan Letinič z Ano Zadnikar, Aleksander Meglič z Ivano Gaber, Ignac Valjavec z Antonom Zupan in Ferdinand Kramer z Bogomiro Majcen.

Smrtna kosa v občini Predoslje. V oktobru in novembru so v predoseljski občini umrli: Ivana Jama, Kokrica 77; Marija Zirovnik, Orehovlje 8; Franc Šunkar, Britof 40; Franc Zibert, Suhla 12; Janez Mavec, Predoslje 95, in Frančiška Pogačnik, Predoslje 123.

Iz Srbije

Urejevanje cestnega prometa v Belgradu. Radi ponovnih cestnih nesreč v Belgradu je tamonjska policijska oblast izdala nove predpise za ureditev cestnega prometa. Prekoračenje ulic je dovoljeno samo na označenem mestu in samo v trenutku, ko da zato znak prometnik. Vsakršna kršitev teh predpisov je strogo kazniva. Za lažje prestopke je določena denarna kazen, za težje pa takojšen zapor.

Rečni promet med Belgradom in Pančevom. Redni rečni promet med Belgradom in Pančevom vzdržuje še vedno vodstvo prejšnje Rečne plovbe. Ladje te družbe bodo vozile na tej progi vse do nastopa ledu na Donavi.

Gospodarstvo

Prepoved prodajanja avtomobilov in motociklov od 15. decembra

Rim, 10. decembra. s. Z ministrskim ukazom, ki je bil včeraj objavljen v rimskem uradnem listu, se s 15. decembrom prepove prodaja novih avtomobilskih vozil in motornih koles.

Prav tako je prepovedana prodaja navedenih vozil, čeprav je bila zadnja prodajna pogodba sklenjena že pred naznačenim rokom. Goraja prepoved pa se ne nanaša na prodajo in pošiljanje avtomobilov in motociklov, za katere je dalo ministrstvo za izmenjavo in valute posebna dovoljenja za izvoz. Prav tako so iz prepovedi izzeta motorna vozila, ki so namenjena vojaškim oblastem. Tovarnarji in prodajalci avtomobilov in motociklov morajo narediti seznam vseh vozil, ki jih imajo na zalogi na dan, ko stopi uredba v veljavo. Sestavljeni seznam bodo morali v dveh izvodih predložiti pokrajinskemu korporacijskemu svetu, ki je pristojen za tisto ozemlje, nakar bo ta svet potrdil en izvod in ga vrnil lastniku. Tovarnarji in trgovci z avtomobili in motocikli bodo morali voditi poseben register prodaje, ki ga bo pa pokrajinski korporacijski svet moral potrditi prej, preden preide v rabo. Kršitelji teh odredb bodo kaznovani po določilih zakona od 6. julija 1941.

Statistika Zavoda za socialno zavarovanje

Iz statističnih podatkov Zavoda za socialno zavarovanje za Ljubljansko pokrajino je razvidno, da je znašalo število zaposlenih delavcev in delavk oktobra letos 25.540, kar pomeni, da se je v primeri s septembrom letos število zaposlenih moških zvišalo za 83, žensk pa za 59, skupno za 142.

Naraslo je nekoliko tudi število bolnikov.

Na nekem italijanskem letalskem oporišču: Bombe velikega kalibra čakajo, da jih pritrdijo na letala

CESARICA S TRPEČIM SRCEM

V avgustu 1878 je bil Rudolf dvajset let star. To je starost, ko mora prestolonaslednik prevzeti vidna mesta v javnih ustanovah. Imenovali so ga za polkovnika 36. pehotnega polka v Pragi. Odsel je v službo v Prago, pri izvajanju poveljstva pa so mu seveda pomagali starejši svetovalci.

Svoj poklic je takoj ljubil. Častniki so ga cenili in spoštovali, moštvo pa mu je bilo iskreno vdano.

Trudil se je, da ne bi bil nikdar v nasprotju s predpisi vojaškega življenja. Stremel je po čim večji izobrazbi v vojaški stroki. Sicer pa je kmalu opazil, da v tem ni bistvo njegovega poslanstva. Kmalu je spoznal, da mora armada igrati čisto drugo vlogo v sestavi habsburške monarhije.

Najprej ga je silno presenetilo dejstvo, da monarhija ni bila narodnostno enotna. Avstrija se mu je zazdelo narodnostno preveč slaba. Edina armada bi mogla odstraniti in zakriti te narodnostne razlike.

To je Rudolf čudovito doumel. Menil je, da je vojska ustanova, ki naj bi postala visoka šola politične lojalnosti, ki bi bila temelj narodne vzajemnosti.

Vendar pa se pri tem ni ustavil. Armada mora znati tudi vzgajati. Častnik ne sme vojakov učiti samo vojaških umetnij, ampak mu mora znati razložiti tudi razna vprašanja iz splošnega javnega državnega ustroja.

V letu 1879 v avstrijski vojski nikdo ni mislil na te naloge, dasi avstrijski častniki niso bili ravno nerazpoloženi proti navadnemu moštvu.

Da bi lažje izvajal svoje naloge in uveljavljal svoje nazore, se je Rudolf kot mladi polkovnik začel učiti češčine in madžarščine.

Tako je bilo bivanje v Pragi zanj zelo plodno in svoje sposobnosti je lahko razumno uveljavljal.

Medtem pa je večkrat potoval v Monakovo, Berlin, London, Pariz, Rim, Madrid in Lisbano. Na vsakem potovanju je nabral polno vtisov, ki jih ni nikdar pozabil.

V teh letih bleščavega delovnega napora srčni nagibi še niso igrali velike vloge. Njegovega življenja še ni zajel noben roman pesniške ljubezni.

Sicer pa so bila leta od 1877 do 1881 polna zanimivih dogodkov, ki so razgibali vso Evropo. Na Balkanu je divjala vojna. Rusi so doživeli poraz pred Plevno, nato pa so prodrli in privihrali pred vrata Carigrada. Anglija pa je začela groziti in pri Dardanelski se je začelo zbirati angleško vojno brodovje. To je rešilo turško cesarstvo. Nato se je sešel kongres v Berlinu in pred očmi Beaconfielda in Julija Andressyja se je tam razvijal eden dvoboj med Gorčakovim min Bismarkom, Vladarski družini Hohenzolernovi in Romanovovi sta se sprli. V Rusiji pa se je začel širiti val nihilističnih atentatov, ta gonja pa se je zaključila z zadnjim dejanjem žaložne, ko je bil umorjen plemeniti car Aleksander II. »osvoboditelj« tlačinov. Kako bi se živahni razum Rudolf ne mogel strastno zanimati za vse te dogodke. Ti dogodki so dnevno menjali položaj v Evropi.

Zlasti nekaj ga je silno zanimalo: vloga, ki jo mora začeti takoj izvajati kot cesarski princ.

Do tedaj je na kaj takega le malo mislil. Oče je bil še tako krepak, da se mu je zdelo, da bo vladal vsaj še trideset ali štiri-deset let.

Odslej pa je vedno mislil samo na to, kar bi storil s habsburško dedščino, če bi mu nenadoma padla na ramena.

Te misli so bile v začetku še nekoliko nejasne in meglene, vendar pa so se počasi izoblikovale v načela, od katerih ni popuščal. Navduševal se je za narodni liberalizem, vse te misli pa si je sam izoblikoval, kajti njegov oče ga je le malo pripuščal v državno vodstvo in se nikdar ni potrudil, da bi sina s kakršnim navodilo pripravil na vladarsko službo.

Vsi dogodki tistih časov pa so ga preprečevali o tem, da se bi moderna država smela naslanjati na politične svoboščine, izvrševalna oblast pa mora biti podrejena narodni volji.

Začel je svoje misli razlagati glasno in jih ni prav nič prikrival. Z njimi se je celo ponašal. V dunajskem in madžarskem parlamentu je sklenil sumljiva prijateljstva. Vabil je k sebi časnike, finančnike, profesorje, odveta-nike, žide, in ves dvor se je nad tem silno zgražal. Cesar ga je večkrat zaradi tega oštel, pogosto ga je zelo strogo pozval k redu. Toda vse ni nič zaleglo; grešnik je ostal zakrknjen.

V teh dneh družinskega razkola se je Rudolf zatekel k svoji materi. Razlagal ji je svoje načrte za bodočnost, ki da so mu velevali, da naj v Avstriji uvede bolj ljudski način vladanja. Avstrija bi se naj modernizirala in postala podobna Angliji, Franciji, Ameriki... Gotovo mu Elizabeta ni pritrjevala. Dokazovala mu je celo, da so ti lepi načrti zanj prerazsežni in da bi moral biti močan kakor Hekul tisti, ki bi hotel kaj takega izvesti. Toda s kolikšnim razumevanjem in s kolikšno potrpežljivostjo ga je poslušala... Ali pa ga je s čudnim, zasranim pogledom opazovala, kakor da bi hotela v njem odkriti vso globino njegovih misli... Med svojimi dolgimi izleti in potovanji je čisto pomislila na bodočnost Avstrije. Nenadoma se ji je vcepila v dušo čudna zavest, silovita slutnja bodočnosti, ki jo je večpila dne zaupala svojemu sinu: »Avstrija je zapisana razpadu. Noben trud in napor je ne more več rešiti. Temu prepričanju se je treba predati; habsburško vladarsko hišo je ob-jela neizprosna usoda.«

Droline novice

Koledar

Petek, 11. decembra: Damaz L. papež; Hugin, spoznavalec; Trazon, mučenec; Barsaba, mučenica; Pretekstat, mučenec.

Sobota, 12. decembra: Aleksander, mučenec; Dionizija, mučenica; Maksencij, mučenec; Merkurija, mučenica.

Nujno naročilo cenj. naročnikom!

V mnoge kraje že dalj časa pošiljamo naše časopise, toda naročnine ne prejemamo. Zato nujno prosimo vse cenjene naročnike, da blagovolijo vsak mesec sproti plačevati naročnino za naše liste pri župnih uradih, oz. pri naših zastopnikih, kjer so zastopniki. Kadar kdo potuje v Ljubljano, oziroma Novo mesto, naj zoro na naročnino izroči ali upravi v Ljubljani, oziroma njeni podružnici v Novem mestu.

Vsak si lahko misli, s kolikšnimi žrtvami je združenje izdajanje časopisov ter razpošiljanje po deželi, zato smo prepričani, da nam nihče ne zameri tega našega poziva, kajti, če ne bomo redno vsak mesec prejemali tako zbrano naročnino, ne bomo mogli časopisov dalje pošiljati. Uprava »Slovenec«.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl gospod Josip Duhovnik, strojevodja državne železnice. Pogreb bo v petek 11. decembra ob 3 popoldne iz kapelice sv. Krištofa na Zalah na pokopališču k Sv. Križu.

† V Novem mestu je mirno v Gospodu zaspal gospod Leopold Kopač, trgovec in posestnik. Pokopali so ga v četrtek 10. decembra na novomeškem pokopališču.

† V Sori pri Medvodah je 15. novembra v visoki starosti 86 let po dolgi, mučni bolezni odšla v večnost gospa Jerica Črtanec roj. Gaber. Naj jim sveti večna luč! — Zalujočim naše iskreno sožalje!

— Krvne transfuzije. Število razpoložljivih kridalcev se je skrajšalo. Da bi se potrebnim bolnikom vselej lahko nadomestila kri, se vabi občinstvo, naj prisloži na pomoč. V poštev pridejo polnoletne zdrave, zlasti boljše hranjene osebe. Potrebne preiskave so vsak ponedeljek do 10 na I. kirurg. oddelku splošne bolnišnice. Dana kri se honorira, vsakdo pa dobi tudi živilsko dodatno nakaznico. Opozarjajo se tudi vsi, ki že dajejo kri, da so vse legitimacije neveljavne in da po ponovnih preiskavah dobe novo legitimacijo.

— Ostrejši mraz. Prvih deset dni decembra je bilo splošno suho in mrzlo vreme razun tveh dni, ko je deževalo. Sedaj imamo že tretji dan mrzlo in čez dan sončno vreme. Mrz se ostri. V sredo je bila dosežena nekoliko manjša maksimalna temperatura kot na praznik. Bilo je v sredo popoldne te + 6 stopinj C. V četrtek jutraj je pritisnil mrzli val. Jutranji minimum je znašal - 4,2 stopinj C. Bilo je pomrznjeno, valovila je gosta megla. Barometer ima tendenco dvigovanja ter je v četrtek jutraj dosegel 773,6 m/m. Lani na 10. decembra je bilo vremensko stanje: barometer 767,2 m/m, jutranji minimum - 5 stopinj C, dnevni maksimum + 3,8 stopinj C. Lani 9. decembra smo dobili že četrto naklado snega. V ravnanju okoli Ljubljane je bila snežna plast že do 25 cm visoka, ponekod pa so imeli celo do 1 m snega. Led se je letos že napravil po stoječih vodah. Ledna plast je debela do 5 cm.

— Italijanski ljudskošolski učitelji na fronti. S koncem dvajsetega leta fašistične dobe je bilo 6129 ljudskošolskih učiteljev, ki so kot vojniki na fronti v italijanski vzhodni Afriki, v Španiji in v sedanji vojni služili domovini. 125 učiteljev je padlo na bojiščih. Zaradi hrabrega zadržanja pred sovražnikom so bila med te učitelje razdeljena naslednja odlikovanja: 7 zlatih, 29 srebrnih in 12 bronastih svetlinj kakor tudi 24 vojnih križcev.

— Zanimivosti iz zemljiske knjige. V prvih desetih dneh meseca decembra je zemljiska knjiga zaznamovala 11 prenosov lastninske pravice na temelju kupnih in drugih pogodb. Prodana zemljišča predstavljajo vrednost 812.900 lir. Večje prodaje so bile: Grčar Stanko, posestniku, Ljubljana, Jarška cesta št. 49, in

spari Stefanija, posestnica, Ljubljana, Beethovnova ulica št. 4, sta prodala Olgi Senekovičevi, vdovi državnega uradnika, Ljubljana, Domo-branskega cesta št. 23, nepremičnino vlož. št. 463 kat. občina Brinje za 190.000 lir. — Batista Emil, železniški zvičnik, Ljubljana VII, Milčinskega ulica št. 76, je prodal Stanku Grčarju, posestniku, Ljubljana, Jarška cesta št. 49, in Gaspari Stefaniji, posestnici, Ljubljana, Beethovnova ulica št. 4, nepremičnino vlož. št. 899 kat. občina Spodnja Siska (hiša št. 76 v Milčinskega ulici) za 130.000 lir.

— Obsojeni tatovi živili. Mali kazenski senat v Ljubljani je v sredo imel tri kazenske razprave. Na večje zaporne kazni je obsodil tri osebe, ki so letos ponoči 13. septembra v lo-mile v lokal Ane Magdalenceve v Florijanski ulici št. 9 ter ji odnesle za 1350 lir gotovine in razna živila v skupni vrednosti 2647 lir. Pokradli so ji makarone, riž, enotno moko, grozdje, meso, kruh in druge stvari. Obtoženi zločinstva vložne tatvine in obsojeni so bili: 23-letni samski delavec Albin Jevšjak na 2 leti robjne, 55-letni oženjeni ključavničarski pomočnik Ljorže Zaveljčina na 1 leto robjne in 33-letna poročena služkinja Ana Janeževa na 10 mesecev strogega zavora. Zadnji je obtožnica državnega tožilca očitala, da je zasnovala vlom, da je bila navzoča pri izvedbi in da je dala svoje stanovanje v Florijanski ulici št. 13 na razpolago, da so tja znosili vse pokradeno blago in so si tam plen delili. S to družbo je bil na zatožni klopi tudi samski zidar Jože Skok, ki je bil obsojen na 5 mesecev strogega zavora zaradi zločina tatvine kokoši, vredne 380 lir. Prvi trije obtoženci so v bistvu priznali vložno tatvino pri Magdalencevi.

— Na Slovaškem prepovedano poslušanje tujih radijskih postaj. Slovaški ministri svet je izdal odredbo, ki prepoveduje poslušati ino-zemske radijske postaje z izjemo radijskih postaj Osnih sil. Posebno je prepovedano razširjanje poročil sovražnih radijskih postaj. Doselej poslušanje sovražnih radijskih postaj na Slovaškem ni bilo postavno prepovedano.

— Bolgarski Rdeči križ postavno financiran. Bolgarski Rdeči križ, ki je doslej dobival svoja sredstva od gospodarskih ustanov, bo odslej pre-jemal svoja sredstva po postavnih poti. Sobrajanje je bil predložjen zakonski načrt, po katerem bodo bolgarski carinski uradi pobirali za Rdeči križ na uvozno in izvozno blago zneske v višini 2,5 promila. Ta oddaja se bo v najkrajšem času zvišala na 5 promila, tako da bo na ta način po-stavno zagotovljen Rdečemu križu letni dohodek okrog 50 milijonov levov.

Ljubljana

RAZSTAVO LEPE KNJIGE

prideji v nedeljo, 13. decembra, Ljudska knjigarna v svoji prodajalni, Pred škofijo št. 5.

Razstava, ki ima namen čim tesneje zblizati knjigo in občinstvo, posebno sedaj pred božičnimi prazniki, bo odprta od 9 dopoldne do 5 popoldne.

O pomenu knjige bo ob 11 dopoldne govoril književni tajnik, pesnik Severin Šali. Vsi prav iskreno vabljeno!

1 Rokodelski oder bo v nedeljo, 13. decembra ob pol 5 uprizoril Velikonjeva »Višarska polena«. Slovenska kmečka drama, polna izrazite karakte-ristike našega ljudstva, je zadovoljila občinstvo, ki je pri obih predstavah napolnilo dvorano do zadnjega prostorka. Mnogi so morali oditi, ker niso dobili prostora. Ker bo v nedeljo zopet upri-zoritev »Višarskih polen«, prosimo občinstvo, da si nabavi vstopnice že v predprodaji, ki bo v ne-deljo dopoldne od 10 do 12 in dve uri pred pri-četkom v društveni pisarni, Petrkova 12-1 deno.

1 Opozarjamo na ponovitev III. simfoničnega koncerta, ki je bil izvajan v ponedeljek 7. t. m. in bil deležen največjega zanimanja ter tudi pri-

znanja. Ponovitev koncerta bo v ponedeljek 14. t. m. ob 18 v veliki unionski dvorani. Izvajal se bo celotni spored: Rossini, Grieg, Lajovic, Dvo-fak. Kot solist bo sodeloval tudi to pot pianist prof. Ant. Trost. Dirigent Drago Mario Šijanec. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

1 Glasbena akademija. Na sporedu današnje javne produkcije so skladbe Ipavca, Deva, Čajkovskega, Bacha, Beethovna, Škerjancja, Verdija in Chopina. Sporedi, ki veljajo kot vstopnice, se prodajajo v knjigarni Glasbene Matice. Nastop se vrši v veliki filharmonični dvorani. Začetek ob 18.

1 Jezikovni tečaji — italijanski, nemški fran-coski itd. — v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2 — prično 14. t. m. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer (po želji) v začetnem, nadaljevalnem ali konverzijskem oddelku. Najuspešnejša učna metoda. Tečaji so uradno dovoljeni. Vpisovanje in informacije dnev-no do 19.

1 E. Gregorin »Očenaš ...c. sedem podob iz življenja. Godi se: Uvod — Na gori ob sončnem vzhodu: 1. podoba: Pred vnebohodom dopoldne. V kmetijski hiši na hribu kraj trga. 2. podoba: Na praznik sv. Petra zvečer. V večji gostilni na deželi. 3. podoba: Vsi sveti pred nočjo. V cerk-nikovni hiši pri cerkvi na gori. 4. podoba: V božični noči med enajsto in polnočjo. V stano-vanju tovarniškega mojstra na deželi. 5. podoba: V noči na pepelnico med deseto in enajsto uro. V hišici zunaj vasi. 6. podoba: Na veliki petek med drugo in tretjo uro. V gruntarski hiši na vasi. 7. podoba: Na veliko nedeljo zjutraj. V prvem nadstropju kmetije v hribih. Predstava bo v soboto 12. t. m. ob 18. Cene so znižane.

1 Premiera drame Rina Alessija Danes bo igra-na prvič na našem odru drama ital. dramati-ka Rina Alessija »Primer dr. Hirna«. To tridejan-sko delo ima za snov dramo zdravnika-psihijatra dr. Hirna, v borbi med svojo poklicno častjo in dolžnostjo in osebnimi čustvi. Osebe: dr. Hirn — Gregorin, don Luigi, njegov brat — Jan, Laura — Danilova, Lorenzo — VI. Skrbnišek, Marija — Pol. Juvanova, komisar — Brezigar. Režiser: prof. O. Šest, scenograf: inž. E. Franz.

1 J. Massenet »Thais«. Opera v sedmih slikah. Libreto po romanu Anatola Francea: L. Gallet. Osebe: Atanael, puščavnik — Primožič, Nicias, mlad filozof — Sladoljev, Palemon, star puščavnik — T. Petrovič, k. g. suženj — Dolničar, Thais, igralka in kurtizana — Heybalova, Krobila — suž-nja — Mlejnikova, Mirtala, sužnja — Polajnarjeva, Albina, opatinja — Španova, Plešejo: Bravničarje-va, Japleja, Remškarjeva Kurbos, Pogacar in ba-letni zbor. Dirigent: N. Štritof, režiser: C. Debe-vec, scenograf: A. Gerlovičeva, zborovodja: R. Si-moniti, koreograf: inž. P. Golovin, načrtji za ko-stume: J. Vilfanova, izdelava: pod vodstvom J. Sta-ničeve in E. Remškarja.

1 Šolske konference so minule. Starši, ki hočejo, da se bodo njih otroci-gimnazijci, tr-govska šola in akademija, ljudska šola — stal-no učili pod nadzorstvom profesorjev v toplih prostorih (razlaga, izpraševanje, poprava nalog itd.) naj jih vpišejo v Korepetitorij, Mestni trg 17-1. Važno tudi za dijake, ki se vozijo, in privatiste.

1 Mestno ljudsko kopališče v Kolodvorski ulici je odprto od 9 do 12 in od 15 do 18. Med opol-danskimi urami je namreč treba kopališče dobro prezračiti, osnažiti in presušiti, obenem je pa tre-ba spet segreti vodo v kotlih za popoldanski obisk kopalcev. Zaradi vedno velikega obiska mora biti kopališče v zdravstveno neoporečnem stanju, kar bi pa ne bilo mogoče, če bi bilo odprto ves dan. Zapreti je pa treba kopališče zvečer že ob 18, da ga je mogoče temeljito osnažiti in pripraviti za naslednji dan. To delo se zavleče navadno do 19 zvečer, ko morajo uslužbeni že hiteti, da pred policijsko uro pridejo domov.

1 Balinčarji so imeli svoj dan. Prav toplo je bilo na Marijin praznik, da se kmalu v de-cembru ne tako, kajti 8 stopinj C nad ničlo je za december prava redkost. Lep in sončen po-poldan na praznik je prišel prav balinčarjem. Kdor je n. pr. napravil sprehod na periferijo mesta ali v bližnjo okolico, je lahko opazoval, kako so vneti balinčarji pri nekaterih gostilnah prično metali krogle in balinali goloroki, ka-kor da bi bili v času pravega poletja. Letos se je res sezona za balinanje zelo potegnila. Ne-kateri balinčarji so celo prepričani, da bodo v letošnjem decembru še imeli priliko metati na prostem svoje krogle.

1 Zajčji tat obsojen. Mesarski pomočnik, 33-letni Jakob D., ki doslej še ni bil kaznovan,

V naši zbirki

»Mladinska knjižnica«

so izšlo

tri krasne novosti:

1. Kunčič: **Nebeska lestvica**, povesti, kart. 21 L.
2. Swift-Glavan: **Med pritlikavci in volikani**, 30 L.
3. Rudan: **Mlada vesna**, kart. 15 L.

Vse tri knjige so bogato ilustrirane

4. Gaspari: **Komedije** (z lesorezi) izide 15. XII.

Kdor se naroči na vse štiri knjige jih dobi po subskripcijski ceni ki je samo L 76

Založba Ljudske knj. garne, Ljubljana

brez posla, je letos izvršil 3 tatvine zajcev. Naj-prej je 16. septembra odnesel iz kurnice Du-sanu Misu 2 plemenita zajca, vredna 250 lir, pozneje ponoči 12. oktobra je odnesel Francetu Ureku 10 zajcev, vrednih 800 lir, in ponoči 19. oktobra Vazilji Rozmanovi 8 zajcev in 1 ko-koš, vse v vrednosti 600 lir. Sredi oktobra je skušal ukrasti Francetu Ureku tudi nekaj krompirja, a je bil zasačen. Zaradi gorjnih ta-tvin in poskusa tatvine je prišel v sredo pred mali kazenski senat. Pred sodniki je Jakob D. tatvine priznal. Bil je obsojen na 6 mesecev strogega zavora.

Naznanila

GLEDALISCE. Drama, Petek, 11. decembra ob 16.30: »Primer dr. Hirna.« Premiera. Red Premierski. — Sobota, 12. decembra ob 16: »Oče naš...« Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. — Nedelja, 13. decem-bra ob 15: »Hamlet.« Izven. — Ponedeljek, 14. decem-bra: Zaprto.

Opera. Petek, 11. decembra ob 15: »Traviata.« Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol. — Sobota, 12. decembra ob 16: »Thais.« Izven. Cene od 24 lir na-vzdol. — Nedelja, 13. decembra ob 16.30: »Angel z av-tom.« Mladinska opereta. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. — Ob 16: »Slepa mis.« Opereta. Izven. Ce-ne od 24 lir navzdol. — Ponedeljek, 14. decembra: Za-prto.

ROKODELSKI ODER. V nedeljo ob pol 5: »VIšarska polena.« Vstopnice v predprodaji na dan pre-dstave od 10-12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni Petrkova 12, 1. nadst.

RADIO. Petek, 11. decembra, 7.30 Ljubla glasba — 8 Napoved časa — Poročila v italijansčini — 12.20 Ploščo — 12.30 Poročila v slovensčini — 12.45 Valček — 13 Poročila v italijansčini — Napoved časa — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slo-venščini — 13.20 Radijske pesni — Orkester pesmi, vodi dirigent Angelini — 14 Poročila v italijansčini — 14.15 Koncert Radijskega orkestra — vodi dirigent D. M. Šijanec — Glasba za godalni orkester — 14.45 Pisana glasba — 15 Poročila v slovensčini — 17.15 Koncert pianistke Marie Bizjak-Valljalo — 19 »Go-vorimo italijansko« — poučuje prof. dr. Stanko Lehen — 19.30 Poročila v slovensčini — 19.45 Simfonična gla-sba — 20 Napoved časa — Poročila v italijansčini — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini — 20.45 Simfonična prireditev družbe EIAR. Simfonični kon-cert vodi dirigent Armando Ronk Parodi — sodeluje pianistka Ornella Puliti Santoliquido — 22.45 Poročila v italijansčini.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: dr. Pircelj, Blewceva c. 6; Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gariša, Moste, Zaloška cesta 47.

POIZVEDOVANJA. Reven dijak je izgubil na praznik ob pol 17 v kino Moste nov volneni šal. Po-šten najditelj se prosí, naj ga vrne v upravi »Slo-venec«.

Iz Novega mesta

Kdor se mudi v Novem mestu, lahko opravi vsa naročila in dobi vsa pojasnila v zvezi s časopisi »Slovenec«, »Slov. doma«, »Domoljub«, »Bogoljub«, »Slov. knjižnica« ter »Slovenec kolektar« v podružnici »Slovenec« v Novem me-stu. Le če bodo naročniki redno plačevali na-ročnino, bodo list prejemali, sicer bo ustavljen. Tudi zastopniki imenovanih listov iz sosednjih krajev lahko izročijo ves nabrani denar in na-pravijo potrebne obračune pri podružnici v No-vem mestu.

FANTEK V NEBESIH

TEKST IN SLIKANICE: DAGMAR KACER

37.

RAVNO TEDAJ PA JE ZAČEL SV. PETER TARNATI, DA GA OD VEČNEGA PREPIHA TRGA V GLEZNIH IN TUDI ZIMA ZE PRITISKA NA VRATA.

38.

POISKAL JE SVOJE TOPLE ZIMSKE CO-PATE, DA JIH ZAMENJA ZA POLETNE SLAPE. TODA — OJOJ! V COPATAH JE UBOGI NAJEZENI JEZEK...

KULTURNI OBZORNIK

Massenetjeva »Thais« v Operi

Sleherno operno delo ima enega naslednjih odnosov med obema svojima sestavnima delo-ma, med dramatsko vsebino in glasbo: lahko je dramatično dogajanje šibko, glasba izvrstna; v tem primeru glasba rešuje delo. Možno je pa tudi, da ima po dramatski strani izvrstno grajeno delo za spremljevalca glasbo, ki po tehtnosti daleko zaostaja za dejanjem; dogajanje na odru, ki bi končno lahko tudi brez glasbe ohranilo svojo dramatsko vrednost, z glasbo sicer ničesar ne pridobi, pa tudi zgubi ne ničesar. Idealen, zato tudi najredkejši je tretji primer, ko sta si dejanje in glasba enakovredna in ohranita, tudi vsako zase gledano, svoje vrednote. Četrty primer, ko sta oba se-stavna dela opere pod sprejemljivim nivojem, komaj pride v poštev, saj bi težko našli oper-no upravo, ki bi iz kakršnih koli ozirov tve-gala poskus, spraviti tako delo na oder.

Massenetjevo opero »Thais«, ki smo jo pred kratkim slišali v Ljubljani, bi lahko postavili nekako vmes med drugo in tretjo kategorijo. Massenetjeve glasbe ne moremo imenovati »sla-be« (če nam ta pojem, tako splošno izrečen, kritično sploh kaj pomeni). Gotovo pa je, da dejanje glasbo močno presega po dramatični moči in je bolj sposobno pritegniti nase po-slušalčevo pozornost kot glasba sama. Avtor je vtisnil svoji glasbi izrazito lirične poteze, ki jim je na več mestih kot bi bilo želeti prime-san sladkoben izraz, tuj dramatičnemu dogaj-anju na odru. Massenetja zanima posamezen melodičen domiselek, ki ga do dobra izrazi bi vseh oblikah in v vseh instrumentalnih skupi-nah, ne meneč se za to, da se mu je medtem dejanje izmuznilo iz rok. Sicer pa pokaže ve-liko okretnost, gracioznost in tudi prilagodlji-

vost. Če hočemo biti objektivni, moramo reči, da dosega na mnogih mestih močne dinamične in dramatične viške. Mislim tudi, da se ne bi dosti motili, če bi presojali njegovo glasbo še pod posebnim vidikom: poleg potez, ki so na sploh lastne romanskim, izrečno francoskim skladateljem te dobe, opazimo, da je skladate-lja pri delu brez dvoma vodila misel, kako uiti vplivu glasbenega tirana Wagnerja. To se mu je, sicer na škodo dramatičnosti glasbe, tudi dobro posrečilo, kar se drugim bolj znanim skladateljem žalibog ni.

Izvedba »Thais« v naši Operi je bila v splošnem prav dobra. Sicer ni bilo mogoče na ozkem odru in v majhni operni dvorani pri-kažati vseh značilnosti velike opere, kakor je »Thais« v svojem bistvu; pa tega tudi pogo-rali nismo, kar je v veliki meri zasluža scene in režije, ki sta premaknili težične dela iz zuna-nje bombastične napihnjenosti proti notranje psihološkemu doživljanju. Scena, izdelana po načrtih M. Gerlovičeve, je bila za gledalca pri-jetno presenečenje, skoraj bi rekel odlih. Tu ni bilo opaziti, da bi iz treh, štirih starih sce-nerij sestavili eno novo; ves oder je bil svež, nov, poln podrobnih domislekov, skladnost sce-nerije z dejanjem čim popolnejša. Režiser C. Debevec je pa tudi do zadnjih odtenkov skušal čim verneje nakazati dva svetova, ki si stojita, boreč se za duhovno premoč, nasproti: na eni strani krščansko-asetski, čigar pred-stavnik je menih Atanael, na drugi pogansko razmeknjen, čigar najvidnejša zastopnica je Thais s svojim spremstvom.

Atanaela je igral Primožič. Glasovno je v ni-žini popolnejši kot v višini. Igralsko je verneje zadel človeka, ki mu je asketično življenje prva naloga, kot tistega, ki še ni odml mikom sveta. Tudi tu ni bil slab, vendar se zdi, da večini za-ide v pretiravanje. — V vlogi Thais je nastopila Heybalova. Za to vlogo bi bilo tudi težko izbrati primernejšo moč. Obratno kot Primožič je bila pevsko boljša v višinah kot v nižinah. Igralsko je

pa že v drugi sliki nakazala Thais, v kateri se je (ali ne nekoliko prezgodaj?) že izvršil prelom in končno tudi zlom, čeprav je bil poslušalec v tej sliki pripravljn na Thais, ki je še središče raz-brzdane, veseljaške, čutno prežete družbe. V tem nas ni razočarala, kvečjemu presenetila ter utrdila v mnenju, da se njena notranost najbolj odzove, kadar udarimo na tragično struno. Zato je pose-bej proti koncu v velikem crescendo stopnjevala svojo izrazno silo. — Tretjo večjo vlogo, Niktja, je pel Sladoljev, ki je v igri izvrstno podal pred-stavnika družbe, ki se izživlja izključno v naslad-nostih vsake vrste. Glasovno zelo naporno vlogo dobro odpel. — V manjših vlogah so še nastopili Petrovič, Dolničar, Mlejnikova, Polajnarjeva in B. Štritarjeva, ki je zadnji trenutek vskočila na-mesto obolele Španove. Podali so svoje vloge ta-ko, da so z drugimi solisti vred zapustili v poslušalecu vtis zaokrožene umetnine.

Dirigiral je Štritof, ki je posebno primeren interpret na čustveni razgibanosti zasnovanih del. Njegov vpliv se ne razteza samo na orkester, pre-nese ga tudi na soliste, ne da bi jih v njihovem osebnem izrazu omejeval. Zbore je, kot navadno, tudi to pot naštdiral Simoniti, dočim je plesni del oskrbel P. Golovin. Poleg balne skupine so kot solisti nastopili Bravničarjeva, Japleja, Remškarjeva, Kurbos in Pogacar. S svojim nastopom so čustnost in blesk, ki ga okolge zahteva, izrazilo podčrtali. V zvezi s tem omenim tudi kostume, za katere je napravila načrte J. Vilfanova. Kot ni pri knjigi vseeno, ali se zunanja oprema sklada z notranjo vsebino ali ne, tako bi tudi neskladni kostumi občutno zmanjšali celotno vrednost dela. Kakor je M. Gerlovičeva kot inscenatorka odru dobro opravila svoje delo, tako je tudi Vilfanova s svoje strani z dobrim okusom prispevala svoj del k čim večji idejni enotnosti celotnega dela, s čimer je tej nekoliko zanemarjeni panogi vda-hnila novega življenja.

»Thais« bo v letošnji sezoni gotovo ena iz-med predstav, ki bodo privabljale v Opero naj-več gledalcev. M. T.

A Fogazzaro:

58

Palača ob jezeru

Nikakor ni smatrala za dobro to, da jo je nekdo obsul z zlatom. Za druge je morda to bila dobrota. Njo pa je ta dar celo rani, ker je denar grofa Cezarja bil zastrujen s sovraštvom. Še več: Ali je hotel s tem denarjem poravnati vse krivice, vse skrite in jasne žalitve? Brez dvoma je nameraval to. Zakaj se ni že prej spomnila na to?

Pozvonila je sobarici. Fani je prišla vsa smehljajoča. Od časa do časa je odprla usta, vendar pa se ni upala začeti pogovora in se je zdelo, kakor da čaka, da markiza spregovori prva.

»Upam,« je končno dejala, medtem ko je razpuščala gospodarič krite, »da ko boste odšli od tod, me ne boste pustili tukaj, kajne?«

»Pohiti,« je nestrno dejala Marina.

»Saj hitim. Kako mi je všeč gospa grofica. Kar rada jo imam.«

Začela je razpletati drugo kito.

»Je res, da v Benetkah ni kočij? Na vsak način bo bolje kot tu. Kaj ne?«

Marina ni odgovorila.

»Kako zadovoljna je bila grofica nocoj? Skoraj bi me bila poljubila. Uboga ženska. Prav zares imata rada. Rekla mi je, da sem pravi zaklad. Uboga gospa. Sicer ni prav, da to ponavljam, a prav zares mi je rekla tako. Čelo Kati mi je rekla, da je v njihovih krajih malo takih sobaric, kakršna sem jaz. A tudi ona je zelo pridna. Da bi videli kako lepo zna šivati. Zna skoraj tako lepo kot jaz. Pravkar mi je rekla...«

»Pohiti,«

»Saj hitim. Rekla mi je, da jo je gospod grof hotel pojesti, ker...«

»Si končala?«

»Da, gospa markiza.«

»Prav. Zdaj pa pojdi.«

»Nočete, da vas slečem?«

»Ničesar nečem več. Pojdi!«

»Ste jezni name?«

»Da,« je odvrnila Marina, »da bi se je prej iznebila. Da, jezna sem nate. Pojdi!«

Dvignila se je in stresla svoje temnozlate laske, ki so ji padali preko ramen.

»Zakaj ste jezni name?«

»Za nič. Pojdi vendar!«

»Poslušajte,« je povzela Fani, ki ji je rdečica pokrila obraz, »če ste hudi zaradi nekaterih lažnivcev tu v hiši, ki so vam morda pripovedovali neke zgodbe, jim nikar ne verujte, ker sem videla že mnogo mladih in lepih gospodov in nihče izmed njih se me ni dotaknil niti s prstom.«

»Nehajte ji je Marina presekala besedo. »Ne vem, o čem govorite in tudi nečem vedeti. Nisem jezna. Samo zaspana sem in hočem čimprej v posteljo. Pojdi!«

Fani je odšla.

»Lepa reč!« je zamrmrala Marina, ko je ostala sama.

Znova je prečitala pismo gospe Julije.

Nj našla več prejšnjih vtisov. Res je Julija odkrila sled za Konradom Sillo in ji je takoj pisala; njeno pismo je dospelo kmalu potem, ko je Marina obljubila Nepu, da postane njegova žena. Kaj je na tem? Ali je bilo to nekaj tako nenavadnega, kakor se ji je zdelo v prvem trenutku? Ali je to kakšen nenavaden korak usode? Vedela je zdaj, da je Sillo v Milanu in poznala je njegov

naslov. Lepa reč! Čez par dni bi ji to sporočila Edita. Ali pa je bila samo majhna verjetnost, da se Sillo vrne v Palačo? Ne. Torej? Ali ni bilo torej brez pomena, da bi tukaj čakala negotovo usodo?

Ob tem vprašanju so njene misli obstale in nenadoma izginile. Neko čudno praznino je začutila, vsi njeni čuti pa so bili v napetosti, kakor da bi pričakovala kak odgovor. Zaslislala je, da so se neke na drugem koncu hiše zaloputnile vrata, nato pa nič več. Niti najmanjši šum ni motil slovesne tišine noči. Temne stene in predmeti, ki so jo obkrožali, ji niso ničesar več govorili. Tudi svetlečanje jezera, ki je bilo podobno očem nadzemskih bitij, je bilo brez izraza. Znova so se ji zbudile misli, obenem pa ji je upadlo srce.

Predstavljal si je, da vstopa v voz z Nepom, slislal je, kako je počil bič, ki je v hipu uničil vse njene nespametne prevare; začutila je, kako se je voz zazibal in za tem je začutila grabeljive Nepove roke. Ob tej misli se je ponosno vzravnila. To ni bilo mogoče. Nikdar ne bo njegova, četudi se z njim poroči. Ta misel pa je privlela drugo.

Spravila je pismo in sedla na naslanjač nasproti zrcalu, ki so ga osvetljevale sveče v pozlačenih svečnikih, ki so stali na obeh straneh zrcala. Gledala je v zrcalu svojo postavbo. Obraz, ki so ga obkrožali valovi zlatih las, je naslanjala na krasno oblikovano roko. V svoji domišljiji pa je gledala drug obraz, ki ga je zadnjakrat videla ob svitu bliskov. Zdelo se ji je, da prihaja od daleč skozi temno in toplo noč, ves pijan upanja in ljubezni. Zdelo se ji je, da se vedno bolj bliža Palači, da prihaja po stopnicah, da odpira vrata...«

Dvignila se je, ker se ji je zdelo, da jo duši nek čuden občutek. Globoko je vzdihnila, kakor da bi iskala olajšanja; a zrak je bil kakor ognjen. Ljubila ga je in hrepelena po njem! Ugasila je sveče, padla na kolena ob naslanjaču in zakopala obraz vanj.

Dolgo časa je ostala tako nepremična; samo ramena so ji od časa do časa strepetala.

Zakaj ni zadržala Sillo potem, ko je slislala tisto strašno ime? Zakaj ni vsaj potem, ko se je zavedla, stekla v temni noči za njim? Saj ga je vendar ljubila od prvega trenutka kljub temu, da si tega ni hotela priznati. Zakaj ni stekla za njim, ko jo je pritisnil na svoje srce in jo imenoval Cecilijo? Ali se ni uresničila napoved rokopisa, da bo ljubljena pod imenom Cecilija? Zakaj ne bi zbežala takoj in ga poiskala? Čemu ta komedija z Nepom?

Bil je vzrok za to in Marina ni mogla pozabiti nanj.

Zadnje besede rokopisa: Naj bodo sinovi ali vnuki ali soročniki, maševanje bo dobrodošlo nad vsemi. Tu ga moram počakati, tu! Ali niso dogodki že nejasno kazali, kako bo dosegla maševanje in ljubezen?

Vrnilo se ji je zaupanje. Vstala je, vzela svečo in stopila na prag sosedne sobe. Od tu je pogledala na mizo s skrivnim predalom in pri tem dvignila svečo z levega Bila je komaj vidna v temnem kotu sobe. Marina jo je gledala ob trepetajočem svitu sveče. Na tleh se je premikala okrogla senca svečnika. Nenadoma ji je kri zledenela po žilah. Znova se ji je zazdelo, da je že nekoč pred leti stala na tem pragu v nočni halji z razpuščenimi lasmi in da je videla premikati se senco svečnika ob svojih nogah, medlo svetlobo, ki je osvetljevala sobo in isto mizo v kotu.

SPORT

Korotan : Hermes

V nedeljo ob 10 dvobojev v namiznem tenisu. Da ne bo nedelja brez športnih prirediteljev, sta se dogovorili športni sekciji vodilnih ljubljanskih igralcev namiznega tenisa, da preizkusita svoje moči v obliki dvoboja, ki se bo vršil v nedeljo, 13. t. m., s pričetkom ob 10 dopoldne v dvorani hotela Miklič. Prireditelj je praviloma prijavljena pri Pokrajinskem O.N.D. ter odobrena. Iz propagandnih razlogov se bo pobirala znižana vstopnina po 1 liro na osebo.

Ta prireditev bo nekaka repriza nedeljskega turnirja. Nastopili bodo najmočnejši igralci, ki so se že v nedeljo borili za naslov ljubljanskega prvaka. V moštvo Korotana bomo videli preizkušene borce: Bradeška, ljubljanskega prvaka, dalje Strojnika Aleša in bržkone Gabrovška. Proti tej jako izenačeni ekipi bo postavil Hermes sledeče svoje najboljšje moči: Bogataja, Strojnika Romana in novo pristopivšega člana Poženela, ki je presenetil kot neorganizirani na zadnjem turnirju. Prerokovati o končnem izidu je vsekakor zelo težko. Borbe bodo vse ostre in vsaka najmanjša napaka bo odločevala. Zatorej, ljubitelji dobre igre, v nedeljo na dvoboji!

Šport v kratkem

Evropski športni voditelji v Berlinu. O priliki mednarodnega boksarskega dvoboja v Berlinu so bili pri nemškem državnem športnem voditelju v gosteh nekateri najvišji predstavniki evropskega športa. Med častnimi gosti je bil predsednik italijanske boksarske zveze dr. Vittorio Mussolini, predsednik madžarske boksarske zveze maršal vitez Kalandy, predsednik italijanskega olimpijskega odbora nacionalni svetnik Mangianello, kakor tudi drugi predstavniki iz Madžarske, Nizozemske, Švice in Belgije.

Jesenice: KAC 9:1 (5:1). Spet so morali celovški nogometaši kloniti pred jeseniško enajstoro. V nedeljo bi morali odigrati na Jesenicah prvenstveno tekmo, so jo pa spremenili zaradi

slabega stanja igrišča v prijateljsko igro. Jeseničani so ves čas prevladovali na terenu in so odpravili KAC Rapid iz Celovca z 9:1. Najboljši mož na igrišču je bil Janežič, ki je sam zabil pet golov.

Beljačani so izbrali prost termin preteklo nedelje za prijateljsko tekmo z nogometno enajstoro Kranja. Izid je bil 2:0 v korist gostujočim Kranjčanom. Gole sta dala Regoršek in Slapar.

Gradjanski in Concordia, oba vodilna hrvatska nogometna kluba, se kosata za prvenstvo Zagreba. Preteklo nedeljo je odpravil Gradjanski enajstoro iz službenec cestne železnice s 5:0, isti rezultat pa je padel tudi na tekmi med Concordio in policijskim SK. Po nedeljskem sporu je vrh razpredelnice še vedno isti in vodita Gradjanski in Concordia z 10 točkami.

V zaščito mladinskega športa so predpisali Slovaki nov boksarski pravilnik, v katerem predvidevajo, da se smejo boriti v boks samo juniorji, ki so izpolnili 15. leto starosti.

Pehota v zimi vzhodnega bojišča

Vojni poročevalec objavlja v listu »Neues Wiener Tagblatt« tale članek o življenju pehote na lanskem zimskem vzhodnem bojišču:

Dokler je trajala strahotna zima delj ko druga leta na prostranih vzhodnih poljanah, je morala obramba zasesti postojanke do smrti utrujenih napadalnih čet. Ledena temperatura je onemogočala tudi polet motorjev. Kadar kaže toploter na 40 do 50 stopinj pod ničlo, tedaj ni v nevarnosti le hotenje ljudi, da bo obstalo, ampak se tudi urni oklepniki spremenijo v leno kovinsko gmoto, ki noče več slušati roki šoferja in tedaj se ustavi tudi korak neutrudljivega vojaka-pešca. Poljane so pokrite z belo odejo, ki je vsak dan bolj debela in ki se kolone z največjim trudom prerinejo skozi njo. Tedaj je konec bliskovitega napadanja z oklepniki in juriša pehotnih borcev.

Vojaki pešci so v najbolj sprednji vrsti in so najbolj blizu nevarnosti. V teh dneh ne vidijo ničesar drugega ko eneg in sovražnika in brezupno daljavo. Ne doživljajo ničesar drugega ko borbo proti človeku in narodi. Po več dni dolgo ne pridejo škornji z nog, in daleč je topla peč. Njih vrhinja obleka je razcefrana in zamazana. Mraz in snežni viharji jih pretresajo do mozga. Kadar jedó, držijo v eni roki še puško. Vrzeli, ki jo smrt večkrat zareže, se mora zamašiti s podvojenim nadomestkom lastnih moči. Takšna je zahteva nenapisanega zakona tovarištva. Takšen je ukaz trenutka, da se fronta ne pretrga. Ze splošno je težavno za armado, ki je navajena napadati, da pride nato v obrambo. Ta obrambna bitka na vzhodu pa je sestavljena iz zmedene vrhanosti najrazličnejših borbenih dejanj. Fronte v smislu kake strnjene linije sploh ni več. Tu poskoči naprej, ondaj zavije v notranjost in je v sebi zmeraj razgraban. In tako nima vojak-pešec nikoli miru. Zakopan je v tla, kolikor je to pač mogoče. Obrazi vojakov-pešcev so rdeči in sinje zabuhli od mraza, preči so jim skremi, ledeno ivje jim visi s trepalnic in brk. Marsikdo, ki se je vrnil v sprednje linije, je mahoma opazil, da so mu noge kar gluhe, in prav tako ušesa, prsti, nos. Zdravniki in sanitetci so se že navadili takih primerov.

Doma pri topli peči je tako lahko brati, da so na vzhodu »obrambni boji«. Toda — ali več, koliko neskončnega trpljenja in truda in garanja vsebuje ta beseda: obramba? Obramba ne pomeni le tega, da čakaš, dokler ne pride sovražnik. Pa že

to je mučno v takšnem hudem mrazu. A obramba pomeni tudi protisunke, napade, izvidniške čete. Obramba se pravi vzdržati v ognju sovražnega topništva, vzdržati spritno letalskih napadov in oklepnih voz. Obramba zahteva, da si noč in dan pripravljen, da se tudi za hip ne utrušiš, da imaš roke zmeraj na orožju. To pa ti trga živce in razjede duha in telo. Pa skozi vse te mrzle mesece, ki ima vsak od njih toliko in toliko dni in vsak dan po toliko in toliko ur! Nikoli ne bodo mogli ljudje doma razumeti, kaj pomenijo borbe v zimi na vzhodnem bojišču.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Delavniki: 15.30, 17.30. Sloga od 14 dalje, nedeljo in prazniki: 10. 15.30, 15.30, 17.30. v kinu Union je matineja ob 10.30.

Odlični film po Puškinovi povesti

Dvoboji

Gl. igralci: Fosco Giachetti, Assia Noris in drugi

KINO UNION — TEL 22-21

Odlični planinski film, privlačne in globoke ljubanske vsebine. — Smučanje, šport!

Pomladne vode

Igralci: GINO CERV, MARIELLA LOTTI

Krasni naravni posnetki!

KINO MATICA — TEL 22-41

Velika zgodovinska drama, polna strasti

„Pia Tolomejska“

Možemo ljubosumnje uničiti življenje zveste žene. V glavnih vlogah: GERMANA PAOLIERI, CARLO TAMBERLANI

KINO SLOGA — TEL 27-30

CINEMA: UNION

UN COLPO DI PISTOLA

Lux Film

Assia Noris Fosco Giachetti

Romulo Valentini, Antonio Gaudenzi, Andy De Lella

Rinaldo Castellani

Dvoboji

Edgar Wallace:

22

Krivnost skrivljene sveče

Roman

Skomizgnil je z rameni.

»Razumem,« je rekla gospodična, »za zdaj se mi, da govorijo tako tudi izsiljevalci.«

Kara je namrštila obrvi.

»Beseda, ki je nikdar ne rabim in je tudi ne maram slišati,« je rekla. »Izsiljevalci dela z nizkoto mislijo, da dobi denar.«

»In denar je, katerega hočejo tisti, ki ga potrebujejo,« je smehljaje se pripomnila gospodična. »Po vašem izjavljanju so tudi tak upravičeni.«

»Kakor se vzame,« je dejal površno. »Z močnega stališča se mi zdijo umazani zločinci, kakršne rečuje T. Ks. vsak dan v svojem poslovanju. T. Ks. je nadnajteval s poudarkom, »je mož, katerega spoštujem. Verjetno se boste z njim še srečali, ker bo gotovo iskal priliko, da bi pri vas izvedel kaj o meni. Ni potrebno, da bi vam priporočal.«

»Jasno je, da z nepoklicanimi ne bom razpravljala o vaših zadevah,« je rekla gospodična ozko.

»Tri šterlinge vam plačujem tedensko, ne,« je dejal Kara, »za mislim vam porasti na pet, ker je čudovito spretni.«

»Hvala,« je odvrnila mirno gospodična, »sem že dovolj plačana.«

In ga je zapustila nemalo začudenega in vznemirjenega. Odklanjati naklonjenost Remingtona Kara je pomenilo zanj, kot postaviti se mu po obnu. Polovica napetosti med njim in T. Ks. je

izvirala prav iz tega, ker se gospod detektiv ni za čudo nič zmenil za vso dobrohotnost, ki jo je Kara kazal do njega v svojih odnosih.

Spet je pozvonil. To pot slugi.

»Fisher,« mu je rekel, »pričakujem obisk nekega gospoda, ki se piše Gathercole in ima samo eno roko. Ako pride, ga zadržite. Zamotite ga s čimer koli, kar je lahko dobiti, a jaz moram govoriti z njim. Zdaj grem in se vrnem ob šestih in pol. Napravite vse, kar je mogoče, da ga zadržite, dokler se ne vrnem. Nemara bi ga zanimala knjižnica, v katero ga peljite.«

»Prav, gospod,« je vljudno odgovoril Fisher. »Ali se prej še preoblečete?«

»Tak grem, kakršen sem,« je odgovoril. »Prijemite mi kožuh, ker me ta peklenški mraz sicer še konča!« Stresel se je, ko je pogledal na prazno ulico.

»Dobro kurite, spravite vsa moja zasebna pisma v spalnico in pazite, da bo Miss Holland obedovala.«

Fisher ga je spremljal do avta, kjer mu je s kožuhovino zadelal noge, zaprl nato vrata in se vrnil v hišo ter se v svojem izrednem vedenju potem pokazal kot dobro vzgojen sluga. Samo ob sebi umerno se je vrnil v Karovo delavno sobo, da bi uredil papirje.

Opravičljivo je bilo, da je v naglici pregledal vse predale v Karovi spalni mizi. Čes da zahteva to skrbna pazljivost, ker mu je gospodar nekako zaupal.

Kara je hotel biti do neke mere prijatelj s svojimi uslužbenci, katere je v trenutkih svoje največje zgovornosti imenoval svojo telesno stražo in večkrat je brez slehernega povoda dal svojemu slugi lepe napitnine, ki so presegale plačo.

Gospod Fred Fisher je našel pri svojem pre-

gledovanju zelo malo, kar bi ga zadovoljilo, dokler ni prišel do Karove čekovne knjižnice, ki mu je odkrila, da je Grk dvignil prejšnji dan pri banki 6000 šterlingov v denarju. Ta okolnost ga je zelo zanimala in ko je dal čekovno knjižnico spet na prejšnje mesto, je obstal s stisnjenimi ustnicami in srepim pogledom kot človek, ki si marsikaj želi. Pogledal je še v knjižnico, kjer je tajnica kopirala Karovo korespondenco ali odgovarjala na pisma, ki so bila prošnje za podpore raznim človekoljubnim ustanovam ter še urno pospravil, kar je bilo potrebno v taki odlični pisarni.

Ko je še podkuril, je vljudno vprašal gospodično, če mu ima kaj naročiti, ter se nato vrnil k svojemu preiskovanju. Odšel je v spalnico, da bi jo pregledal. Blagajne si ni upal niti dotakniti, a tam je bila tudi majhna pisalna miza, v katero je moral Kara spraviti zasebna pisma, ki jih je dobil ta dan. Iz njih ni izvedel nič posebnega.

Poleg postelje je bila mizica in na nji telefon, ki je slugo očividno razveselil. Bil je, kakor je Kara povedal poslom, zasebni telefon, ki naj bi bil v neposredni zvezi s Scotland Yardom.

»Čudna zadeva!« je menil Fisher.

Postal je, preden je zaprl vrata, in smehljaje ogledoval močni jekleni zapah, ki je zaslanjal vrata in padal v železno zakovico, katere je bila trdno privita v podboje. Previdno ga je dvignil — imel je za prijem majhen ročaj — ter ga nalahko spustil.

»Čuden brlog,« je ponovil, pridvignil spet zapah od kljuke, ki ga je držala, zapustil sobo in zlahka zaprl za seboj vrata. Odhitel je nato z uamrščeni in zamišljenim obrazom po hodniku ter se spuščal po stopnicah v vežo.

Ni prišel še do polovice stopnic, ko mu je prišla naproti po njih Karova služkinja.

»Spodaj je neki gospod, ki želi govoriti z gospodom Karom,« je povedala. »Tu je njegova posetnica.«

Fisher je vzel s podstavka posetnico in bral: »George Gattercole, Junior's Navvellers Club.«

»Bom kar sam govoril s tem gospodom,« je odvrnil nenadno radoveden in živahno.

Prišleca je našel stoječega v veži.

Bil je človek, ki je moral vzbujati pozornost, če ne z drugim, s svojo nenavadno obleko in s svojim mračnim obrazom. Imel je na sebi že zelo obrabljen površnik iz škotskega blaga, črtkanega na kvadrate, nosil svetel, očividno še nov cilindar, ki ga je imel na glavi nekoliko nazaj potisnjena, spodnji del obraza pa je zakrivala zmršana brada, ki jo je govorč s sunkoma grabil in se jezno oziral na sliko Remingtona Kara, obešeno nad marmornatim kaminom. Na nosu je imel skrivljen ščepalnik, a pod pazduho dvoje ogromnih knjig, kar je dopolnjevalo njegovo prikazen. Fisher, ki je bil dober opazovalec, je ugotovil pod njegovim plaščem modro, a zmehčano obleko, pošvedrane črne čevlje, v zapestju pa biserne gumbje.

Prišlec je slugo nejevoljno pogledal.

»Vzemite tole,« je odločno ukazal in pokazal knjige, ki jih je imel pod pazduho.

Fisher je pohitel in začuden opazil, da mu obiskovalec ne mara pomagati, niti da bi popustil z roko, ki je držala knjige, niti da bi jo dvignil. Ko je sluga slučajno sunil ob njegovo roko, se je zdrznil, ker je začutil, da je laket umeten, lesen. O tem se je prepričal, ko je tujec iztegnil desnico in prijel za orokavičeno levico ter jo potisnil v površnikov žep.